

.Lezing Boeke over Zuivelbereiding

LEEWARDEN, 5 April

Woensdag j.l. hield de vereeniging Nijverheid alhier hare laatste bijeenkomst voor dit seizoen. De heer Boeke, uit Groningen, die als spreker optrad, deelde eenige wetenswaardige bijzonderheden mede omtrent de zuivelbereiding.

Zeker is het, dat de boter, die thans door Friesland wordt uitgevoerd, niet minder in kwaliteit is dan die, welke vroeger werd geëxporteerd, - maar evenmin was te ontkennen, dat, waar in andere landen, als Denemarken, Zweden, Westphalen enz. veel gedaan was tot verbetering der zuivelbereiding, in Nederland volkomen stilstand was blijven bestaan. Verbetering in dezen hoofdtak van nijverheid, vooral voor Friesland, was zeker te verkrijgen, en hoogst loffelijke pogingen werden daartoe aangewend door de maatschappij van landbouw en andere instellingen. Hij wees voorts op het allerbelangrijkst rapport der commissie, die in het afgelopen jaar eene reis naar genoemde landen ondernam, met het doel zich nodens de wijze van bewerking aldaar op de hoogte te stellen. Hij deelde de conclusiën van dit rapport mede, alsmede een opstel over hetzelfde onderwerp van den heer van der Breggen te Noord Waddinxveen.

Belangrijke toeneming van den uitvoer uit die streken was het gevolg geweest van de verbetering van het product zelve, getuige dat Denemarken in het voorafgaande jaar meer dan 20 miljoen kilogram uitvoerde, terwijl Nederland slechts 16 miljoen kilogram uitvoerde en bovendien de kwaliteit der laatste bij die der eerste belangrijk achterstaat.

De groote ontwikkeling, waartoe de zuivelbereiding in Denemarken, Zweden, Sleeswijk, Westphalen enz. was gekomen, was vooral te danken aan den krachtigen steun der regering en van maatschappijen, die geen middel onbeproofd lieten, dat deze industrie zou kunnen ten goede komen. Mannen als Zegelken, Swartz, Bruckhausen en anderen werkten tot die verbetering het zeerst mede. Zij zagen in, dat vooral theoretisch en practisch onderwijs het krachtigste middel was dat verbetering kon aanbrengen. Hoe verdienstelijk ook het rapport der commissie was, meende spr, toch dat het niet genoegzaam de noodzakelijkheid van degelijk onderwijs en van goede boekhouding deed uitkomen, en hoe voortreffelijk zoodanig onderwijs werkt toonde spr. met cijfers aan. In het buitenland wordt met graagte van dat onderwijs gebruik gemaakt, zooals bleek uit het aanzienlijk getal jonge mannen en het steeds toenemend getal jonge vrouwen, die het met lust en ijver volgen.

Spr. stond ook eenige oogenblikken stil bij de wijze waarop daar wordt te werk gegaan bij de afkoeling en de afscheiding van den room, bij de inrichting van kelders, karnen enz. Het gebruik van boterkneders en andere werktuigen bracht niet weinig toe tot verbeterde en snellere bewerking; met name

werd genoemd het nog nieuwe werktuig de Centrifuge; met dit werktuig wordt in 20 minuten de zoete room van de melk gescheiden. Spr. ontraadde vooralsnog het gebruik van dit werktuig, omdat gebleken was dat de boter, vervaardigd uit den room door middel der Centrifuge afgescheiden, niet tot export geschikt was, omdat zij spoedig bederft en men er nog niet in geslaagd was de oorzaak hiervan op te sporen en weg te nemen.

Na eene korte pauze werd, naar aanleiding van de door den heer Boeke medegedeelde bijzonderheden, een debat geopend, waarbij op eenige vermeende of werkelijk bestaande onregelmatigheden in den boterhandel werd gewezen, met name op de bepaling der keur. Voorts werd niet tegengesproken, dat het meerendeel der boterhandelaren weinig genegen schijnt verbeteringen in de zuivelbereiding in de hand te werken iets wat in den vreemde wel plaats heeft en waar de handelaren, door het geven van inlichtingen, ook het hunne bijbrengen en bijgebracht hebben tot verbeteringen.

Een der aanwezigen meende zelfs dat de handelaren hunne belangen in deze niet goed begrepen, evenmin als die landbouwers, welke voor den afvoer van hun product thans zelf een débouché willen zoeken; de belangen van den handelaar en van den producent waren dezelfde. De vraag, of hier niet even goed als elders boter uit den zoeten room kon vervaardigd worden, werd wel is waar bevestigend beantwoord, maar men meende dat dit vooralsnog niet raadzaam was, omdat daartoe inrichtingen moesten worden in het leven geroepen, die vooral voor de landbouwers op gehuurde plaatsen te kostbaar zouden zijn, te meer nog omdat men voor de boter, uit zuren room verkregen, in Engeland ruim voldoende afname vindt, en men ook beter met de buitenlandsche kwaliteiten zal kunnen concurreren, wanneer men zich algemeen toelegt op het invoeren van die verbeteringen, die met weinig kostbare middelen thans reeds te verkrijgen zijn.

.....

Met een woord van dank aan den heer Boeke en aan hen, die aan de debatten hadden deelgenomen, alsmede aan den heer J. J. Kuipers voor diens inzending, werd de vergadering gesloten.